

Družinski tednik

ILUSTROVANI LIST ZA MESTO IN DEŽELO

Cena
2 DinIzhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani,
Tyrševa (Dunajska) cesta 29/I. Poštni predal št. 345.
Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.393

Ljubljana, 8. februarja 1934

Naročnina za četrt leta 20 Din, za pol leta 40 Din, za
vse leto 80 Din. V Italiji za vse leto 40 lir, v Franciji
50 frankov, v Ameriki in povsod drugod 2 dolarjaStev. 6.
Leto VI

Zgodovina zastavljalnic

Zastavljalnica: ali si morete misliti zoprnejšo besedo in nevšečnejši pojem? Toda naj že bo všečen ali ne: zastavljalnice so dan današnji bolj kakor kdajkoli prej ustanove, ki so za obubožani srednji stan življenjskega pomena. Kje naj dobe danes siromaki, nezaposleni in čedalje bolj izumirajoča plast malih rentnikov posojilo, če ne bi imeli iz boljših časov še to ali ono dragocenost ali siceršnjo za obstanek ne ravno neobhodno potrebno stvar, da jo nesejo v zastavljalnico? Nikar hinavsko ne zavijamo oči: zakaj naj bi bilo zastavljanje tako sramotno, kakor živi še danes v očeh malih ljudi in srednjega sloja? Zakaj naj bi bilo sramotnejše nesti uro, brošo ali kakšno drugo dragocenost na nevtralen kraj in spraviti za to nekaj kovačev v žep za prvo silo — kakor pa denimo zastaviti v banki šop delnic in dobiti nanje posojilo? V bistvu gre vendar tam kakor tu za navadno posojilno transakcijo, kakršne so v današnji dobi nekaj docela vsakdanjega.

Zastavljalnica in posojila

Ze v starem veku so bila posojila z majhnimi izjemami neločljivo združena z zastavljanjem; to se pravi, kdor si je takrat hotel izposoditi denar, ga je dobil le na zastavo kakšne vrednote. Ta običaj je prešel tudi na krščanski srednji vek. Tako so na primer takratni posvetni in cerkveni knezi zastavljali svoje krone in žezla, mesta svoja posestva, vitezi svoje konje in opremo, meščanski patriciji dragocenosti in rokodelci svoje orodje. V to poslovno življenje je tedaj prinesla cerkev sicer idealno in človekoljubno, a vendar s poslovnim življenjem nezdržljivo novost: prepovedala je namreč vernikom zaračunavanje obresti, češ da nasprotuje krščanski nauku, in je to stvar prepuščala židom; kako bodo oni opravili s svojo vestjo, pa se cerkve seveda ni tikalo.

Tako je razumljivo, da je zastavljalniški posel kmalu docela prešel v židovske roke in postal njih privilegij. Židje so bogateli, ljudje so jih mrzili, in da bi se svojih dolgov na najlepši način odkrižali, so jih začeli izganjati iz mest. Pozneje jim je še oblast prišla na pomoč in izdala odredbe proti njim, tako da se je židovski element skoraj popolnoma izgubil iz mest.

Toda ti radikalni ukrepi niso mogli ozdraviti socialnih razmer. Komaj so žide izgnali, že se je pri obrtnikih ponovno pokazala potreba po kreditih, a bilo ni nikogar, da bi jim jih dal. Poklicali so zato žide nazaj, in oduševanje je še bolj cvetelo kakor prej.

V takšnih razmerah je dozorelo spoznanje, da je treba povpraševanju po posojilih ustreči na drugi, cenejši

način, in da prepoved sprejemanja obresti, ki jo je cerkev izdala iz idealnih nagibov, ni združljiva s potrebami praktičnega življenja. Na glas se seveda takrat tega nihče ni upal reči, zakaj prepoved je bila dogmatičnega značaja in če bi kdo nastopil proti njej, mu je grozila — grmada.

Prva javna zastavljalnica

Toda s časom je cerkev sama opravila s to dogmo; zakaj sredi petnajstega stoletja je prišel ugledni italijanski frančiškan in zdravnik Bar-

Poslednje, kar ima...

nabas Interamnensis na misel, da bi ustanovil javno zastavljalnico, ki bi dajala posojila na zastavljeno blago. Ideja sama po sebi ni bila nova; saj je dal že v poganskem Rimu cesar Avgust iz premoženja zločincev, ki ga je država zaplenila, ustanoviti blagajno, ki je brezplačno dajala posojila vsakomur, kdor ji je zastavil blaga za dvojno vrednost dobljenega posojila.

Menih Barnabas se je moral pri uresničenju svoje ideje boriti z večjimi težavami kakor rimski cesarji. Kot pridigar je pri svojih vernikih ognjevito apeliral na ljubezen do bližnjega in tako se mu je posrečilo zbrati osnovno glavnico. Toda kaj kmalu je moral izprevideti, da bo

njegov zavod vrag vzel, če bo denar brezplačno posojal. Saj bi že samo vzdrževanje zastavljalnice v nekaj letih požrlo ves denar, ki ga je bil s težavami zbral. Hkratu je pa učeni menih tudi vedel, da dogem sicer ni moči pred sveto stolico ovreči, pač se pa dajo s tehtnimi razlogi raztegniti; zato je pogumno odprl prvo zastavljalnico v Perugiji in odredil, da mora vsakdo, kdor si iz nje izposodi denar proti zastavi blaga, plačati tolikšno pristojbino, kolikor stane vzdrževanje zavoda.

Proti tej novotariji so takoj vstali dominikanci, ki so si takrat bili s frančiškani v laseh, in so Barnabas zatožili pred papežem. Toda Barnabas je znal papeža prepričati, da niso

tako rekoč dobrodušne ustanove, so se pa na Angleškem in Nizozemskem ustanovljale iz čisto posvetnih, trgovskih vplivov. Kakor so bila ob Vzhodnem morju hanzéatska mesta nosilci in posredovalci trgovine, tako so Zapadno Evropo obvladali v srednjem veku skoraj izključno Italijani, ker so bili takrat edini narod, ki je vršil svetovno trgovino. Že v začetku trinajstega stoletja so se italijanski trgovci naselili v angleških in nizozemskih mestih; oblasti so jim pomagale, kjer so le mogle, vesele, da trgovina cvete. Najuglednejše trgovske rodbine so bile takrat Caorini, Caturcini, Cavareini, Bardi in Amani; domačini so jih navadno imenovali Langobarde ali krajše Lombarde.

»Contorji«

Razen s trgovino so se ti italijanski trgovci ukvarjali tudi z zastavljalniškimi posli in so v ta namen vzdrževali v večjih mestih tako imenovane »contorje«; tam so sprejemali proti primernim obrestim zastavljeno blago in dajali nanj posojila. Papeževi prepovedi sprejemanja obresti so se znali spretno ogniti: dali so si provizijo plačati vnaprej v obliki darila. Toda prav tako kakor žide so začeli tudi Langobarde kmalu postrani gledati, če so si zaračunili le previsoke obresti. Od štirinajstega stoletja dalje so morali za svoje »contorje« — ljudstvo jih je imenovalo »lombarde« — plačevati oblastvom davke, dokler ni l. 1611 magistrat mesta Amsterdam sklenil Italijanom vzeti privilegija za zastavljalnice in vzeti vso stvar v svoje roke.

Mestne zastavljalnice

Tri leta nato so v Amsterdamu res odprli prvo mestno zastavljalnico in kmalu nato skoraj ni bilo večjega mesta na Nizozemskem, kjer ne bi bilo te blagodejne ustanove.

Še pred Nizozemci so Nemci prišli na misel, da bi ustanovili mestno zastavljalnico. Nürnberški občini je namreč cesar Maksimilijan I. že leta 1498 izdal patent, s katerim ji je dovolil ustanovitev javne zastavljalnice. Toda načrt so Nürnbergzani izvedli šele leta 1618, torej 7 let za Nizozemci.

Iz Holandske, Italije in Nemčije je misel mestnih zastavljalnic prodirala zmagovito tudi v druge države. Na novo je ta ustanova vzcvetela v začetku preteklega stoletja; takrat so začeli Angleži ustanavljati hranilnice, in od tistih dob sta se obe človekoljubni ustanovi vstric razvijali. Danes na vsem svetu priznavajo blagodejni vpliv javnih zastavljalnic pod državnim ali občinskim nadzorstvom, in nikomur niti na um ne pride, da bi se boril proti njim, kakor so se v srednjem veku.

pristojbine, ki jih pobira njegova zastavljalnica, nikake obresti; kdor sprejme od zastavljalnice uslugo, je le pravično, da to uslugo tudi poplača in s tem pomaga zavod vzdrževati; sicer je pa njegovo početje zgolj delo ljubezni do bližnjega in popolnoma v skladu z duhom krščanstva.

Papež je videl, da ima menih prav, in je Barnabovi zastavljalnici podelil svoj blagoslov. Frančiškani so poslej začeli misel zastavljalnice širiti v svojih pridigah in tako se je ta ustanova kaj kmalu razširila po vsej Italiji.

Med tem ko so se torej v romanskih deželah razvile zastavljalnice kot plod socialnih bojov in postale

70 letna »zvezda«

Cécile Sorel, »specialistka nemogočih stvari«

mojstrsko igrala in ji je glas zvenel ko srebro, se je vendar videlo, da igra mlado dekle stara dama.

V trenutku ko je vprašala svojega ljubčka v igri: »Dragi, ali sem se hudo izpremenila?« so prasnili gledalci v bučen smeh.

Cécile Sorel, neobrzdana in trmasta kakor sedemnajstletna novinka, je vsa besna skočila na rampo, pljunila med gledalce in se zapenila: »Seme trapaste!« Ta javni teaterski skandal se je razvil v pravcat pretep in le z največjo težavo je preprosil gledališki ravnatelj gledalce, da so zapustili gledališče...

Ta neprijetna zadeva je odjeknila v javnosti, kakor je že v Parizu navada, v obliki časniške vojne.

V ostrih in hudomušnih člankih je skušala Cécile Sorel zadevo obrniti sebi v prid. Trdila je, da sta skandal vprizorila dva ljubosumna tovariša iz »Comédie Française«. Pariške dame so jo pa javno in prav nedvoumno zavrile. Može iz vrst književnikov in igralcev, da še celo diplomatje so posegli vmes. Pariz se je kraljevsko zabaval...

Toda uprava gledališča si je vse-

kako premislila ponoviti to nevarno igro.

Cécile Sorel je priredila svojim prijateljem v največji svečanostni pariški dvorani poslovlilni večer. Očarala je spet na tisoče svojih privržencev s predvajanjem kratkih prizorov, recitacijami proze in dovršenim petjem. Slovo je bilo nad vse sijajno in razkošno, poleg tega pa umetniško dovršeno vprizorjeno.

Drugi dan so bili časniki polni slavošpevov in hvale. Čez nekaj dni je priobčila Sorelka sama tako izjavo: »Poslovlila sem se od »Francoske komedije«, da nastopim v novi seziji v »Casinu de Paris.«

Pariz je bil poražen! Cécile Sorel je potolkla svoje sovražnike. Zaradi njene pojave ji je teater obrnil hrbet; toda Sorelka se ni umaknila, temveč je šla hrabro naprej, tja kjer je pojava še važnejša — k reviji!

»Specialistka nemogočih stvari« je spet zmaga!

Ta dogodek je za Sorelko značilen. Dogodek je zanj med tisoči dogodkov, ki dajejo, strnjeni v celoto, sliko njenega slavnega življenja.

Rodila se je leta 1863. v predmestju Pariza. Iz nič je zrastle in postala slavna. — Spočetka je delovala na majhnih predmestnih odrih, plesala v baletu in se preko vseh pariških gledališč povzpela do »Comédie Française«. Ko je dosegla ta cilj, ji je bilo osem in trideset let.

»Se nikoli ni bilo lepše žene na odru,« so pisali časniki po njenem prvem nastopu.

Bila je in je še najbolj slavohlepna, najbolj razsipna in najbolj ekstravagantna pariška dama.

Gospodična Deschamps, prva balerina pariške opere, se koplje v srebrni kadi, Cora Pearl je plačala za svojo marmornato kopalnico 300.000 frankov, toda Cécile Sorel se vsak dan okoplje v antičnem kamnitem sarkofagu, okrašenem z zlatimi reliefi. Sarkofag je dobila v dar od nekoga indskega princa!

Stanuje na Elizejskih poljanah, na najlepši in najrazkošnejši pariški ce-

sti. V njenem stanovanju je vse polno dragocenih umetnin iz vseh vetrov. V svoji gostoljubni hiši sprejema goste z vsega sveta; tla so iz bakra, stene iz porfirja okrašene z brušenimi beneškimi ogledali, v slehernem kotu je dragocen starinski kip, dragocena vaza... Goste najavlja Ahmed, črni sluga, ki ji ga je poklonil iz občudovanja do nje in njene umetnosti kralj Fuad. Pri njej se shajajo ministri in knezi, najslavnejši umetniki in veliki finančniki, Cécile Sorel nosi na prsih križ francoske častne legije, ki ga je dobila v znak priznanja kot največja francoska igralka. V čakalnici njenega stanovanja stojita dva bronasta leva in ženski torso, baje delo starogrškega kiparja Praksitela.

Ko je bila Cécile Sorel stara šestdeset let in so jo zavistneži imenovali že »dragoceno živo antikviteto«, se ji je zahotelo moža. Izbrala si je trideset let mlajšega lepega grofa Segurja. Grofova družina se je z vsemi štirimi uprla taki nezmisljeni in neprimerni zvezi in je »internirala« mladega grofa v družinskem gradu pri Bordeauxu. Cécile Sorel mu je pošiljala tajna poročila in ga je lepega dne »ugrabila«. Na lastnih rokah ga je nesla čez prag poročnega urada, ker si je pri skoku čez grajski zid zlomil nogo.

Cécile Sorel, grofica de Ségur, članica francoske častne legije, se norčuje iz vsega sveta in pleše kot sedemdesetletna »mladenka« na najslavnejših francoskih odrih. In Pariz ji ploska, Pariz jo slavi — — *

Cécile Sorel, ko ji je bilo 50 let...

Banka Baruch

15, Rue Lafayette, PARIS

Odpremija denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. — Vršijo vse bančne posle najkulantneje. — Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Holandija: št. 1458-66, Ded. Dienst; Francija: št. 1117-94, Paris; Luksemburg: št. 5967, Luxemburg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice

Gospod, ki ni povedal svojega imena

Novela

Simona se je zares razjezila. Telefon jo je bil zmotil v njenem rahlem popoldanskem spancu in tuj glas jo je bil vprašal:

»Ali bi vas smel za drevo povabiti...?«

»Kdo govori?«

»Mož, ki ga ne poznate.«

»Ali mi nočete povedati svojega imena?«

»Ne.«

»Pa mislite, da bom vzlic...«

»Ne mislim. Želim si samo.«

»Ali me poznate?«

»Še nikoli se nisva srečala.«

»Zakaj bi pa potem hoteli, da bi šla drevo z vami?«

»To — to boste sami videli, če pri-
tete.«

Glas v telefonu ni zvenel nezanimivo. Simona je ljubila pustolovščino.

»Dobro, pridem,« je rekla. »Kje me boste čakali?«

»Poslal vam bom o pol osmih svoj avto.«

Deset je že minilo, ko sta Simona in neznanec zapuščala opero. Simono je neznanec prvi mah osvojil. Bil je visok in širokopleč, njegove roke so bile skrbno negovane in njegov glas je kazal, da je vaju občevarja z damami. Simona se mu ni uprla, ko jo je poljubil. Njune ustnice so se združile šele ko je zastor padel.

»Zdaj mi pa morate povedati, kdo ste.«

»Ne bi vam maral izdati svojega imena.«

»Tudi zdaj ne, čeprav...«

Neznanec ji je ogrnil plašč.

»Ali bi šli na skodelico čaja k meni?« je vprašal.

»Izključeno!«

»Potem vas pa spremim domov.« Prestrašeno ga je pogledala.

»Nemogoče. K meni ne smete,« je dejala.

»Tega tudi upal nisem.«

Brez besede sta krenila k izhodu.

Sedeč v njegovem avtomobilu se je morala Simona sama sebi smejeti, ko je vprašala:

»Ce bi bila prišla k vam, ali bi zdaj vedela vaše ime?«

»Ne. Odstranil sem posetnico s svojih vrat. Razen tega bi vam hotel prihraniti trud, da ne bi brez uspeha povpraševali po lastniku avtomobila. Zamenjal sem mu številko.«

»Ali me imate namen ubiti?«

»Precenjujete moja čustva.«

»Zakaj pa potem to slepomišelnje?«

»Nekega dne me boste razumeli.«

Voz se je ustavil pred njeno hišo.

Simona je hlastno stekla po stopnicah. Iznenada jo je bila obšla slutnja, da jo je samo zato izvabil iz hiše, da bodo njegovi pajdaši laže vlomili. Mislila je, da bo našla vse navzkriž, vlomljena vrata, strte ključavnice, prerezano telefonsko napeljavo, umorjeno sobarico, zadavljeno kuharico in — če ne bo hujskega! — pismo z besedami: »Zdaj veste, kdo sem!« Ničesar takega ne podobnega. Velik šopek svetlordečih klinčkov je

ležal na njeni postelji. Simoni se je zdelo zelo ljubeznivo, čeprav bi bil vlom njenim živcem boljše del.

Prihodnje dni se je pogosto sestala z neznancem. Nekajkrat je nepričakovano stopil pred njo, blinč naključje, drugič se je odzvala njegovemu vabilu, pa sta šla v gledališče, v bar, na koncert, njegov avto jo je zapeljal v samoto bližnjih gozdov, kjer sta prebila urico v zapuščenih gostilni. Toda kadarkoli ga je vprašala po imenu, se ji je izmikal. »Ne ga dne ga boš sama izvedela,« ji je vselej dejal, »potem me boš razumela.«

Nekaj dni nato je šla Simona sama po ulici. Srebrni ženski glas jo je poklical: »Simona! Simona!«

Simona se je obrnila in spoznala svojo najboljšo prijateljico, ki jo je že več tednov pogrešala. Neki gospod je bil z njo. Vljudno, nekam v zadregi je pozdravil. Bil je Simonin neznanec.

»Dovoli, da ti predstavim svojega ženina, Simona,« se je veselo zasmejala prijateljica in se obrnila k njemu. »Moja najboljša prijateljica,

Človekoljubni sv. Biskupacij

ali

Čevljarčeva smola

Bukarešta, v februarju.

Jožef Doczi je skromen in marljiv čevljarški mojster v neznatnem romunskem mestecu. Lani je imel srečno in je zadel v loteriji precejšen dobiček. Pa ni napravil tako kakor njegov južnofrancoski tovariš — saj še veste? Ubog brivec je zadel 5 milijonov, pa je pri priliki podaril brivnico svojemu pomočniku, si še tisti dan kupil dva avtomobila in lepo vilo in živi zdaj kot baron. Ne, naš čevljarček ni bil te sorte, temveč je lepo nesel pridobljene tisočake v banko, sam je pa še dalje skromno in zadovoljno dreto vlekel in podplate nabijal.

Do tod bi bilo vse lepo in res hvale in posnemanja vredno. Toda to, kar se je potem zgodilo, mora še tako zaskrbljenega trdosrčneža presuniti in navdati z gnevom vsakogar, kdor si je v današnjih prismojenih časih ohranil še količkaj srca in zdravega razuma.

Banko, v katero je bil naš čevljarček spravil svoje denarce, je namreč vrag vzel. Ta izraz se je zadnje čase že kar po vsem svetu vdomečil, pa še mi tako recimo; bolj bi kajpada zadeli, če bi rekli, da je bankir napovedal konkurz, zaupane mu novce pa vteknil v žep. Nu, dobrodušni Doczi bi bil to še kako prenesel, saj s tem denarjem danes ta dan tako še ni računal, ko ima še čvrste roke in dela dovolj, da ga lahko kopito redi. Toda siromak je delal račun brez krčmarja, in krčmar je bila to pot država, to se pravi, njen dični zastopnik davčni urad.

Kako se je istorija dalje razvijala, nemara že slutite. Davkarija je poslala gospodu Jožefu Docziju, čevljarškemu mojstru in obrtniku, kratko a tem jedrnatejše pisanje, da je sicer svoj loterijski dobiček res izgubil — lepo povedano, kaj ne? — toda ga je svoje čase dejansko imel in mora zato po zakonskih določbah plačati zanj davek. Pa ne samo to; rok za plačilo tega davka je bil že zdavnaj potekel — pravi dalje davkarija — zato mora razen njega odriniti še vi-

Marcel, ki sem ti že toliko o njej pripovedovala. Ali ti ugaja?

Ko sta se Simona in neznanece drugi dan spet sestala, je Simona samo rekla: »Zdaj vem, zakaj mi nikoli niste hoteli povedati svojega imena. Zdaj razumem.«

»Krivo me sodite.«

»O, ne,« je ogorčeno vzkliknila. »Zato ste mi prikrivali ime, ker ste vedeli, da svoje prijateljice ne bom varala.«

Počasi je zmaljal z glavo: »Saj sem vedel, da me boste krivo sodili. Svojega imena vam zato nisem povedal, ker sem vedel, da boste v njem spoznali zaročenca svoje prijateljice. Moja naloga bi bila potem prelahka. Zakaj nič na svetu ženske bolj ne veseli, kakor če more svoji prijateljici izneveriti moža. Zato sem vam zamolčal svoje ime! Zakaj hotel sem, da me ljubite zaradi mene samega, ne pa iz gole ničurnosti. Ali nimam prav, Simona?«

Prvič mu je pritrdila: »Da, prav si imel, Marcel.«

soko kazni, ki jo zakon določa za davčne zamudnike, in sicer takoj.

Od kod naj nesrečni čevljar vzame denar? Iz banke? Ljudje božji, ali vam nismo povedali, da je banko hudič vzel? Kje pa potem? Iz zemlje

Ženitna ponudba

Dunaj, v februarju

Stara je navada, da dajo tisti, ki bi radi stopili v premili zakonski stan, droben — ali pa tudi obsežen — oglas v dnevnem časopisju. V tem oglasu poda kandidat za zakonski jarem kratek, a tem izdatnejši popis svojih vrlin in kajpada tudi zahtev.

Takšne oglase so poznali že pred 150 leti. Prav te dni je neki dunajski dnevnik ponatisnil ženitno ponudbo, ki je izšla proti koncu 18. stoletja v tedanjem edinem dunajskem časniku. Ker se nekoliko razlikuje od sedanjih oglasov in nam zato daje zanimiv vpogled v takratne šege in navade, ne nazadnje tudi v ljubezenski okus tistega časa, naj ta oglas ponatisnemo, v zgled in morebitno posnemanje sodobnikom.

Takole se je brala ta ženitna ponudba:

Našim drobnopiscem v preudarek in posnemanje

Zdaj je ta manija pri nas že nekoliko ponehala: potrpežljive »dopisničarje« je minilo potrpljenje in se nič več ne kosajo, kdo bo nadrobil več mikroskopskih besed in črk na prostor poštnih dopisnic. Ideja se ni rodila pri nas; menda zato ni mogla pognati blagodejnih klic v našem narodu in se bohotno razrasti. Kdo ve, morda bi Slovenci drugače vsaj na tem polju modernega »pisateljstva« dosegli kaj več vidnih uspehov in prišli bolj do veljave. Originalnost kajpak za to ne bi bila potrebna; drobnopisci so se zadovoljili s tem, da so z večjim ali manjšim okusom samo prepisali tisto, kar so že drugi čitljiveje natisnili.

So bili pa njega dni že drugačni kosi, kar se takihle in počobnih drobnjarij tiče! Tako beremo, da je dobil nekega dne gospod de la Graviere, predsednik pariške znanostne akademije, drobno žitno zrnce v dar, ki je bil na njem neki drobnopisni umetnik napisal zgodbo, obsegajočo nič več in nič manj kakor dve sto eno in dvajset besed. Tu se zgledujte, dopisničarji!

Potem beremo o nekem poljskem duhovniku in pesniku iz 18. stoletja. Imeti je moral zelo dober vid in mirno roko; kako bi bil drugače mogel spraviti vseh 24 spevov Homerjeve »Iliade« na ozek papirnat trak, ki ga je potem zvil in spravil v... orehovo lupino. Kdor je kdaj trgal svoje hlače po gimnazijskih klopih in odnesel kakšno »kljukco« pri čitanju Homerjevih šesterecev, ve, da to niso mačje solze.

O neki drugi umetnji beremo v angleški kroniki. Sredi 16. stoletja je neki Njark poklonil kraljici Elizabeti zlato verižico iz petdesetih čla-

izkopati ga vendar ne more, obrt mu pa komaj toliko nosi, da se spodobno preživi. Kje naj tedaj vzame denar?

Čevljarček ni vedel. Mi tudi ne.

Vedela je pa iznajdljiva davkarija. Veste, kaj je storila? Aha, vendar ste že ugenili: bankirja je zarubila!

Jòk! Vzela je čevljarju njegovo hišico z vrtičkom in orodjem in vse skupaj na javni dražbi prodala. Kratko pa jedrnato.

Q.

»Ime mi je Johana Müller, sem vdova in prebivam v ulici Rdečega petelina števil. 67 ter čutim potrebo po novem možu. Stara sem 39 let in ne ljubim zakonskih prizorov. Hiša, ki v njej stanujem, je po tretjini moja, drugi dve tretjini pripadeta mojemu dvema bratoma, eden je mesar, drugi je košičar. Od mojega moža ne zahtevam premoženja; zato pa ne sme biti pijanec in se tudi ne sme ukvarjati z drugimi ženskami, temveč bo moral samo mene ljubiti. Vsako leto mu bom kupila novo obleko in dva para čevljev; če bo treba, mu jih bom dala dvakrat na leto na novo podplatiti...«

Kako vam ugaja, drage bralke in bralci? Ali se vam ne zdi, da so bile ženitne oglaševalke pred 150 leti izčrpnije, korenitejše in... praktičnejše kakor dan današnji? Vsaj gospa Müllerjeva kaže, da je bila. Nemara zato, ker ji je bilo, kakor sama pravi, že devet in trideset let in brščas ni mogla več trkati zgolj na svoje telesne čare...

KRONIKA TEDNA

Nov stratosferski rekord so pretekli torej dosegli trije ruski znanstveniki. — Vzpel so se 22.000 m visoko, kakor so brezlično sporočili iz balona. Potem pa ves dan ni bilo o njih več glasu. V sredo se je izvedelo, da so drzni raziskovalci tresčili 150 km vzhodno od Moskve na zemljo in se ubili. Vzrok katastrofe je vihar, ki je gondolo odtrgal od balona. Pri padcu so se skoraj vsi aparati in merilne naprave razbili; zato najbrže novi rekord ne bo uradno priznan.

Doseđani stratosferski vzleti:
1927: H. C. Gray, 12.950 m;
1931: Piccard, 15.780 m;
1932: Piccard, 16.500 m;
1933: Rusi (Prekoffev, Birnbaum, Godunov), 19.000 m;
1933: Settles, 17.500 m.

Za šahovsko svetovno prvenstvo se bo v nemških zdraviliščih Baden-Badnu, Karlsruhu in Mannheimu vršil letošnji pomlad boji med sedanjim prvakom Aljehinom in Bogoljubovim. Mojsra bosta brščas igrala samo 12 partij; če bo izid neodločen, bo Aljehin ohranil svoj naslov.

Strasne številke. Bostonski odbor za lajšanje bede na vsem svetu je objavil te številke: lani je na vsem svetu od lakote umrlo 2-4 milijona ljudi, iz bede si je vzelo življenje 1-2 milijona. Da se obrže cene, so v istem času uničili 2-5 milijona kg sladkorja, 4 milijone ton žita, 1-4 milijona ton riža, 267.000 vreč kave, 1-4 milijona kg mesa. Odbor ugotavlja: dvema tretjinama od lakote umrlih bi bila uničena živila mogla rešiti življenje...

»Zaradi smrti zaprto.« Grobar nekega bavarskega pokopališča se je moral ondan odpeljati v bližnje mesto na pogreb nekega sorodnika. Vaščani so drugo jutro nemalo osupnili, ko so videli, da so vrata pokopališča zaklenjena, na njih pa obešena desčica z obvestilom: »Pokopališče zaradi smrti zaprto.«

Z dežja pod kap je prišla Amerika. Ro je odpravila prohibicijo, smo vsi mislili, da bo ameriškega razbojništva konec in da bodo gangstri padli na kolena. Pa smo jih podcenjevali. Kupčija z alkoholom ni več ne cvete, so se pa vrgli na izsiljevanje. Ondan je dobila Marlena Dietrichova grozljivo pismo: 20.000 dolarjev — ali ji bodo pa ugrabili njeno 8 letno hčerko. Marlena pa ni samo »od nog do glave ubrana na ljubezen«, kakor poje v šlagerju, temveč je tudi energična ženska in je rekla: Ne! Zato pa mora plačevati detektive, da noč in dan stražijo njeno Heidedico...

Levičarji hočejo posebne šole v Ameriki. Organizacija levičarjev šteje v USA 7 milijonov članov. Zdaj so predlagali, naj država ustanovi posebne šole za levičarje z levičarskimi učitelji, češ da v navadnih šolah levičarji zaradi neupoštevanja njihove posebnosti zaostajajo in ne morejo s pridom slediti pouku. Razen tega bi ameriški levičarji hoteli, da bi jih tudi industrija vpoštevala in začela izdelovati zanje »levičarske« orodja, rokodelske in industrijske naprave. Od 7 milijonov ameriških levičarjev jih je skoraj 5 milijonov moških.

Praga ima po statistiki 1. januarja t. l. že 900.000 prebivalcev.

Uboge tipkarice! Malo imate upanja, da boste ujele svoje šefe... Francozi so namreč izračunali, da se le 0-07% tipkarij poroči s svojimi direktorji. 7 tipkarij od 10.000... to se pravi, 9.993 jih obsedi. In še te, ki so imele srečo, so ujele samo šefe manjših ali srednjih podjetij, veleshe pa dan današnji očitno ne gredo več na himanice...

Svetovno razstavo, ki bi se morala vršiti leta 1937. v Parizu, bodo Francozi finančnih razlogov najbrže odpovedali.

Čedalje več koles! Zaradi gospodarske krize povsod (razen morda v Franciji in Italiji) pada število avtomobilov in motornih koles, zato se pa ljudje spet vračajo h kolesom. Tako se je n. pr. na Češkem prodalo leta 1932 80.000 biciklov, lani pa že 100.000.

Grehi naših očetov...

»Grehi očetov se maščujejo na otrocih. Kdo mi zna povedati kakšen primer?«

»Če mi oče pomaga pri domači nalogi, gospod učitelj!«

Kalvarija ljubezni

Roman iz naših dni. — Napisal P. R.

53. nadaljevanje

Ciril je zaprl oči. Solze so se mu posušile. Franc je stal nemo kakor odrevenel. In na ušesa so mu neprestano kovala ta tri imena:

»Ljudmila... Marko... Boža...«

Tedaj ga je kakor blisk prešinila misel:

»Da ni njun oče?!«

Toda prav tako hitro kakor se mu je misel pojavila, jo je že pregnal.

»Meša se til. Kako moreš na kaj takega priti! Golo naključje je to, golo naključje ta imena...«

Horvin je videl, da se v mlademu možu nekaj dogaja. Stopil je k njemu.

»Kaj ti je, Franc?«

Franc ni odgovoril. Plaho je pogledal po bolniku, ki je imel še zmerom zaprte oči, kakor bi hotel tako zadržati potok solz, ki so mu neprestano silile izpod trepalnic. Potem se je obrnil h kirurgu in ga potegnil k oknu.

»Stopite z menoj, oče...«

Začuden, a brez ugovora mu je Horvin sledil. Ko sta bila v najbolj oddaljenem kotu, kjer ju Ciril ni mogel slišati, je Franc tiho vprašal:

»Ali ste pred leti poznali rodbino tega človeka?«

»Zakaj vprašaš?«

»Ker bo vaš odgovor zame izredne važnosti.«

Pokazal je z roko proti Cirilu in dodal:

»In tudi zanj.«

»Če je tako — da, poznal sem jo.«

»Ali mi veste kaj več o njej povedati, oče?«

Horvin je vztrepetal.

»Kaj bi rad vedel?«

»Kaj ne, oče, imel je ženo in dva otroka?«

»Da.«

»Ime jim je bilo, kakor je nesrečnež pravkar dejal: ženi Ljudmila, otrokoma pa Boža in Marko?«

»Da.«

»Koliko sta bila otroka takrat stara?«

»Bog moj, težko mi je natanko odgovoriti na to vprašanje... Videl sem ju komaj dvakrat ali trikrat. Če me spomin ne vara, je utegnulo biti dekcu kakšna tri ali štiri leta, deklica je pa bila nekoliko starejša od nje... štiri ali pet let ji je moglo biti.«

»Vjema se,« je sam pri sebi zamrmral Franc po kratkem razmišljanju. Potem se je spet obrnil k očetu:

»Žena je bila plavalaska, ali ne?«

»Da, plave lase je imela,« je komaj slišno odgovoril Horvin in vztrepetal ob spominu na Ljudmilo.

»Ali veste, kam je odšla iz Ljubljane?«

»Nekam v tujino... v Švico, se mi zdi, ali pa v Nemčijo.«

»V Švico!... Oh, potem je ona... potem so oni...«

Glas mu je zadrl. V očeh mu je čudno gorelo in njegov ko prt blede obraz je izdajal silno razburjenje.

»Da, ona je... oni so,« je spet zamrmral.

»Ali mar veš, kje živi ta ženska... in njena otroka?« je začuden vprašal kirurg.

»Da, oče, vem,« je mehanično odgovoril mladi mož.

Moral se je nasloniti na okno. Kolena so mu klecala, kakor bi bil pijan. In tedaj so začele vstajati v njegovem spominu sence prošlosti.

Zdaj je razumel, zakaj se je gospa Harleyeva tako iznenada izpremenila nasproti njemu in njegovi materi. Nesrečnica je bila spoznala Cirila, ko je bil tistega usodnega dne slučajno zablodil na njen vrt.

Franc ni vedel vsega, kar se je bilo pripetilo po oni železniški katastrofi. Ilona mu ni nikoli omenila svojega zavrženega dejanja, dejanja, čigar žrtev je postal Ciril. Rekla mu je samo, da je bila Milavčeva žena trdno prepričana o nezvestobi svojega moža, čeprav ni bil kriv. In ko je takrat videla, da živi skupaj z gospo Matoševo, jo je obšla mržnja do

nje, o kateri je mislila, da ji je izneverila moža.

Da, le tako se da pojasniti nenadna izprememba v njenem vedenju — izprememba, ki je za zmerom zapečatila njegovo, Francovo nesrečo.

Kaj zdaj?

O, Franc je le predobro vedel, da ne sme ničesar več upati, da se ne sme zanašati v srečo, ki jo je takrat tako neizprosno izgubil. Njegov oče je zakrivil zločin, zločin, čigar žrtev je bil Boža in oče. Med njima je kakor med njunimi otroki osemnajst let trpljenja, osemnajst let muk in gorja. Brezdanji prepad se odpira med njima, in nič na svetu ga ne bo moglo nikoli premestiti...

Mladi mož se je prijel za čelo. Žgalo ga je ko ogenj. In iz ust se mu je utrgalo obupno ihtenje:

»O, moj Bog!«

Horvin ga je v strahu pogledal.

»Kaj ti je, sin? Ali mar trpiš?«

»Da, oče,« je krčevito zahteval Franc. Ni se mogel več premagovati.

»Zakaj mi ne poveš kaj ti je? Saj sem ti vendar oče!...«

»Preveč me žge... pozneje... pozneje, oče.«

»Zakaj ne takoj? Odleglo ti bo, sin, če se izpoveš.«

»Vem, oče... vzlic temu vas prosim, ne silite zdaj vame... pozneje vam bom vse povedal.«

Nekaj sekund je stal kakor posekan. Z vsem naporom svoje volje se je zdaj vzravnaval in stresel glavo, kakor bi hotel odgnati obupne misli. In kakor bi sam s seboj govoril, je zamrmral:

»Dolžnost mi zapoveduje, da vrnem tega nesrečnega njegovim svojcem. Toda ali bom zmožen izvršiti to nalogo?«

Zdaj je bil mirnejši. Zavest, da ga čaka velika naloga, je zamorila bolečino v njegovem srcu. Stopil je k Cirilovi postelji in bolniku dejal, da se bo jutri spet vrnil. Nato se je poslovil od Horvina.

Kirurg si ni znal razlagati sinovega vedenja in njegove nenadne izpremembe. »Kakšno skrivnost mi prikriva?« se je neprestano izpraševal. »Nekaj silno resnega mora biti, drugače ga ne bi bilo tako pretreslo. Ta skrivnost se očitno nanaša na Milavčevo rodbino. Kje se je Franc se-

znanil z njo? Kaj more biti med Ljudmilo ali njenima otrokoma in njim?«

Toda naj je Horvin še tako razglabljal in razmišljal, na nobeno teh vprašanj ni vedel odgovora...

Mladi mož je bil trdno odločen, da takoj ko pride domov, Iloni vse pove. Madžarka mu je že z obraza brala, da se je nekaj pripetilo. Prebledela je; ustrašila se je, da se ni Cirilovo stanje nemara spet poslabšalo. Toda Franc jo je zastran tega hitro potolažil:

»Ne, ne boj se mama. Bolnik je od dne do dne boljši, in če pojde tako dalje, bo čez tri tedne že lahko zapustil sanatorij in se vrnil k svojim.«

»K svojim?«

Ilona je osuplo pogledala svojega sina.

»Da, mama, prav si me razumela... k svojim, sem rekel.«

»Kaj ne veš več, sama sem ti povedala, da so žena in otroka tega nesrečnega izginili in da nihče ne ve, kje žive... če sploh še žive...«

»Nu, mama — jaz sem jih našel.«

»Ti si jih našel, ti, Franc?«

»Da, jaz. To se pravi, odkril sem, kje žive. Tudi ti veš, mama.«

»Jaz vem? Šališ se, Franc!«

»Ne, mama, narobe — zelo resno govorim.«

»Jaz naj vem, kje žive Milavčeva žena in njena otroka?«

»Da, mama.«

»Zblaznel si!«

»Nisem, mama. Razumela me boš tisti mah, ko ti povem njihova krstna imena.«

»Krstna imena? Tvoje pripovedovanje mi postaja čedalje nerazumljivejše.«

»Da, krstna imena. Ženi je ime Ljudmila, otrokoma pa Boža in Marko.«

»Boža in Marko... Ni mogoče: gospa Harleyeva?!...«

»Gospa Milavčeva.«

»O, Bog!« je zamrmrala Ilona in prebledela. Nekaj trenutkov je vladala tišina v sobi. Potem je pa mati izrekla isti pomislek, ki se je bil porodil že v sinu:

»Ali ne gre za golo naključje imen?«

»Ne, mama. Vprašal sem svojega očeta.«

»Franc!«

Nekaj o Škotih

Za tujca je Škot vtelesena varčnost, če hočemo biti zlobni, skopost. Drugače smo pa le malo slišali o njem, razen dovtipov. Ali je v resnici tako smešen? Škot je povsod tarča za roganje; v vseh deželah se mu smejejo, na Angleškem še bolj kakor drugod. Waleski dovtipi so dobri, irski duhoviti, toda škotski so najboljši. Anglež navadno o Škotu dobrodušno govori, Škot sam bi pa dejal: »Rogajo se nam, ker nam na dnu svojega srca zavidajo.« Anglež tega seveda ne prizna, čeprav Škot trdi: »Če natanko preberemo zgodovino Velike Britanije, pridemo do spoznanja, da so bili prav za prav skoraj vsi veliki možje tega otočja Škoti.«

Čudno, kako korenito različna sta ta dva naroda, ki živita skupaj na tem otočju. Škoti imajo obilno temperamento, Angleži skoraj nič. Škoti so odkritejši in dosti ljubeznivejšega nastopa kakor Angleži. Škot ima neizbrpljivo zalogo dovtipov in šal, ki se vsi nanj nanašajo; pripoveduje jih s pojočim glasom in s strašno res-

nim obrazom. Te škotske dovtipe zna samo on prav uživati; v njih je suh humor, ki ga Anglež dostikrat ne razume.

Ali je res tako skop? Anglež trdi, da je, pa ne drži. Recimo rajši, da je zelo varčen in pravi poslovni človek, »businessman« — brez dvoma boljši kakor Anglež. Morda je tudi to vzrok njegove zavisti?

O Škotu trde, da bo na novoletno voščilo za l. 1935 pripisal: »pa še vse najboljše za l. 1936!« Se non è vero è ben trovato...

Anglež se nikoli ne bo naučil tujeje jezika in si bo zaman lomil jezik s tujimi naglasi; Škot je nadarjen in se mu ne bo nihče smejal, če ga bo poslušal govoriti francoščino, ker jo bo dosti lepše izgovarjal kakor Anglež. Škoti ljubijo glasbo; v njihovih hribih slišiš prelepe keltske narodne pesmi s čudovito mehkim napevi, po večini otožnimi; pojo jih kmetje, ko pasejo črede na holmih kraj močvirij.

Škotska ima posebne čare. Vse je sivo in po navadi ogrnjeno v meglo. Gorski predel je divje razoran in

poln žuborečih potokov. Edinburgh, najlepše mesto na britanskem otočju, stoji na ognjeniških gričih na bregovih Fortha. Zaradi svoje lege in gradu, podobnega Akropoli, ga imenujejo severne Atene. Z gradu imaš prekrasen razgled. Daleč preko starih hiš se razteza temnosinji morski zaliv, dalje spodaj na Princes-Streetu, najelegantnejši edinburški ulici, pa kar mrgoli avtomobilov in tramvajev. Na drugi strani se vzpenja Holyrood-Palace, stari grad škotskih kraljev, kjer se je rodila škotska kraljica Marija Stuart. Tudi hišo Johna Knox, apostola reformacije in Lutrova naslednika na Škotskem, vidiš, in cerkev Sv. Gilesa, biser gotske umetnosti, ki so jo v 13. stoletju na novo zgradili, ko so jo Angleži sežgali. Na starodavnem trgu »Tollbooth« še dan današnji vidiš steber, kjer so Škoti sežigali svoje sovražnike. Divje ljudstvo so bili takrat in usmiljenja z »nejeverniki« niso poznali.

Če boste kdaj potovali po Škotskem, vas bodo sprejeli z odprtimi rokami; zakaj malo je gostoljubnejših narodov od Škotov. Anglež.

Ti najnovejše škotske

»... Sir, že spet ste mi poslali opomin. Zatorej vas moram na tole opozoriti: vsako leto na sveti večer postavim na mizo košaro za papir z vsemi neplačanimi računi, in potem potegne moja mala hčerka z zavezanimi očmi en račun iz nje. Ta račun v teku prihodnjega leta poravnaj. Če dobim od vas še kakšen opomin, vas bom pa od zrebanja izključil. — MacPherson.«

»Zalujete?«

»Oh, da. Moja uboga žena mi je nenadoma umrla. Plin je pozabila zapreti, pa se je zadušila.«

»Strašno!«

»Mislim, da — in zraven še tolikšen račun za plin!«

»Koliko mislite, da so vredni čevlji, ki so vam jih ukradli?« vprašajo MacIntosha na policiji.

»Pred dvema letoma sem dal zanje 20 šilingov, od takrat sem jim moral dati dvakrat napraviti nove podplate, to da 7 šilingov — skupaj 27 šilingov.«

Grof MONTE-CRISTO

Roman

Napisal Aleksander Dumas

24. nadaljevanje

Upal je, da se bo v Rimu nekoliko odškodoval, saj je karneval v vseh deželah praznik svojboščin, in si takrat celo najstrožji moralisti kaj dovolijo. In ker se karneval začne že naslednji dan, je bilo Albertu mnogo do tega, da se rimskim odličnikom poprej predstavi. Zato je bil vzel eno izmed najvidnejših lož v gledališču in se izbrano oblekel za predstavo. Zraven je pa imel še drugo nado: če se mu posreči osvojiti srce katere lepe Rimljanke, bi mu bil na razpolago tudi njen voz, in tedaj bi mogel uživati pogled na karnevalsko vrvenje z višine aristokratske kočije ali pa celo kneževskega balkona.

V teh mislih, polnih pričakovanja, je bil Albert ta večer dosti živahnejši kakor po navadi. Na oder sploh ni gledal; sklanjal se je iz lože in opazoval skozi kukalo mlade dame v drugih ložah. Toda nobena mu ni privoščila niti pogleda. Vse so se pomenkovale o svojih zadevah, o svojih ljubezenskih dogodovčinah, o zabavah in karnevalu, ne da bi umetnikom na odru ali drami sami posvečale le trohico pozornosti.

Proti koncu prvega dejanja so se odprla vrata neke lože, ki je bila dotlej prazna, in Franc je zagledal neko damo, ki ji je bil že v Parizu predstavljen. Albert je opazil, da se je njegov prijatelj ob njenem vstopu zgenil.

»Ali mar poznaš to damo?«

»Da. Kakšna se ti zdi?«

»Čudovita! Ali je Francozinja?«

»Ne, Benečanka.«

»Kako ji je ime?«

»Grofica G.«

»O, potem jo po imenu poznam!« vzklikne Albert. »Pravi-jo, da njena duhovitost prav nič ne zaostaja za njeno lepoto. Hudič! Da sem bil tak bedak in nisem porabil priložnosti, da me ji predstavijo!«

Prav takrat je grofica opazila Franca in mu pomignila z roko v pozdrav. Mladi mož se ji je spoštljivo priklonil.

»Zdi se mi, da se zelo dobro razumeta?« se začudi Albert.

»Dragi moj, svetujem ti, da ne gledaš vsega s pariškega vidika. Na Španskem, še bolj pa v Italiji ne smeš soditi razmerja med ljudmi po neprisiljenosti v njihovem občevanju. Drug drugemu sva bila nekoliko simpatična — to je vse.«

Naposled je padel zastor — v veliko veselje grofa Morcerfa. Hlastno je pograbil klobuk in prosil prijatelja, naj ga predstavi grofici.

Prijatelja sta torej zavila proti grofici in loži in Franc ji je predstavil Alberta. Dejal je, da je mladi grof ves nesrečen, da ni porabil v Parizu prilike in se ji dal predstaviti; zato si dovoljuje kot njegov prijatelj to zamudo popraviti. Grofica se je Albertu ljubeznivo nasmehnila in dala Francu roko, nato je pa povabila

mladega grofa na prazni sedež zraven sebe. Franc je sedel v drugo vrsto za grofico.

Albert je takoj našel snov za razgovor: Pariz. Pripovedoval je grofici o njunih skupnih znancih, Franc je pa vzel kukalo in se začel ozirati po ložah. Kar koj mu je obstal pogled na neki loži v tretjem redu nasproti. Tam je sedela čudovito lepa ženska v grški noši; obnašala se je v njej tako neprisiljeno in prirodno, da ni bil Franc niti trenutek v dvomu, da je Grčija njena prava domovina. Za njo je sedel neki mož, ki mu pa ni videl obraza.

Franc se obrne h grofici in jo vpraša, ali nemara pozna lepo Albanko.

»Ne,« dobi odgovor. »Samo to vem, da je že nekaj tednov v Rimu; zakaj videla sem jo na istem mestu že ob otvoritvi gledališke sezone, in že mesec dni ne zamudi nobene predstave. Časih je z njo mož, ki sedi nocoj v njeni loži, časih pa samo črn lakej.«

Med tem se je začela uvertura drugega dejanja. Že pri prvih glasovih gosli je neznanec vstal in stopil h Grčiji. Ona se je obrnila, mu nekaj rekla, nato se je pa spet naslonila na rob lože in opazovala predstavo. Obraz njene spremljevalca je ostal še zmeraj v temi.

Zastor se je dvignil, Frančeva pozornost se je seveda obrnila k igralcem in njegovo kukalo je za nekaj časa zanemarilo ložo lepe Grčije.

Ko je bilo drugega dejanja konec, je ravno hotel z ostalim gledališčem vred udariti v navdušeno pritrdjevanje, ko mu je vzklik na ustnicah zamrl.

Mož v loži je bil namreč vstal in Franc je v siju luči spoznal v njem skrivnostnega moža z Monte-Crista, moža, čigar glas je slišal snoči v razvalinah Koloseja. Ne, zdaj ni mogel več dvomiti: skrivnostni tujec se je nastanil v Rimu. Osuplost nad tem spoznanjem se je očitno risala na Frančevem obrazu, zakaj grofica ga je vprašala, kaj mu je.

»Milostljiva,« odvrne Franc, »če sem vas malo prej vprašal, ali poznate ono Albanko, vas moram zdaj vprašati, ali poznate njenega moža.«

»Prav tako malo kakor njo. Vsekako,« doda čez čas, ko si ga je s kukalom natančneje ogledala, »vsekako pa mora biti človek, ki je z grobarjevim dovoljenjem vstal iz groba. Ali ne vidite, kako strahotno bled je?«

»Tak je zmeraj,« pripomni Franc.

»Ali ga mar poznate?« se začudi grofica. »Potem vas moram pa jaz vprašati, kdo je.«

»Mislim, da sem ga že nekoč videl.«

»O,« odvrne grofica in se strese, kakor bi jo bil objel leden mraz, »kdor ga je le enkrat vi-

del, ga pač ne bo nikoli več pozabil.«

»Kaj torej rečete?« vpraša Franc čez nekaj časa, ko je grofica v drugo pogledala v ono ložo. »Kako sodite o tem možu?«

»Pokojni Byron,« odgovori grofica, »se mi je zaklel, da veruje v vampirje; dejal mi je celo, da jih je videl. Opisal mi je njihove obraze, in če pogledate v ono ložo, tako mi duše, boste videli, kakšni so: črni lasje, velike, čudno žareče oči, mrliška bledica. Razen tega ni pri njem navadna ženska, temveč tujka, Grkinja... odpadnica... brez dvoma čarodajka kakor on sam...«

Grofica je bila res zelo vznemirjena, in celo Franc se ni mogel ubraniti nekega praznovernega strahu; pri njem je bilo tem razumljivejše, ker se mu je strah porodil v spominu na neke dogodke, med tem ko je bilo grofico groza le iz instinkta. Ko ji je pomagal v voz, je čutil, kako trepetaj; spremil jo je do doma.

Ko se je vrnil v hotel, je našel Alberta v spalnem plašču in s smotko v ustih. Bil je zelo slabe volje, ker mu je gostilničar povedal, da ne more dobiti za karneval voza, pa tudi okna v hišah okoli trga so bila že vsa oddana.

Franc je ravno hotel dati duška svoji nejevolji, tedaj je pa hotelir spet pomolil glavo skozi vrata.

»Grof Monte-Cristo,« je veselo dejal, »mi je sporočil, da dá gospodoma na razpolago dva sedeža v svojem vozu in dva prostora pri oknih v Rospolijevi palači. Grof stanuje v istem nadstropju kakor gospoda in tako je izvedel, v kakšni zadregi sta.«

Albert in Franc se spogledata.

»Ali smeva sprejeti ponudbo nama čisto neznanega moža?« vpraša Albert.

»Kdo je ta grof Monte-Cristo?« se obrne Franc h gostilničarju.

»Zelo odličen gospod s Sicilije ali pa z Malte, sam ne vem; toda plemenit je kakor sam Borghese in bogat ko zlatokop.«

Prav takrat je potrkalo na vrata.

»Napreji!« veli Franc.

Na pragu vrat se prikaže sluga v elegantni livreji.

»Grof Monte-Cristo pošilja tole za gospoda Franca Epinaya in gospoda grofa Alberta Morcerfa. To reki dá hotelirju dve posetnici, le-ta ju pa izroči mladima gospodoma.«

»Grof Monte-Cristo,« povzame sluga, »prosi gospoda, ali bi se jima smel jutri zjutraj predstaviti; gospoda naj izvolita povedati, ob kateri uri bi ga sprejela.«

Otroško vprašanje

»Mama!«

»Kaj je?«

»Mama, zakaj nima papa nič več las na glavi?«

»Ker je moral veliko misliti, otrok!«

»Zakaj jih imaš pa ti še toliko?«

»Povejte grofu,« odvrne Franc, »da nama bo v čast, če ga bova mogla poprej midva obiskati.«

Sluga je šel.

»Bogme, to je res vljudnost!« vzklikne Albert. »Prav imate, gospod Pastrini, vaš grof Monte-Cristo je res človek, kakršne je treba iskati.«

Ob ponudbi dveh prostorov pri oknu v Rospolijevi palači se je Franc nehoče spomnil razgovora v Koloseju med njegovim neznanecem in Tiberčanom, ko se je mož v plašču zavezal, da bo dosegel pomilostitev nekega obsojenca. Če je pa bil — in Franc je bil prepričan, da se ne moti — mož v plašču isti kakor v gledališču, bo brez dvoma tudi on njega spoznal, in tedaj ne bo zamudil priložnosti, da uteši svojo radovednost.

Francu se je ponoči sanjalo o grofu; zbudil se je najmanj trikrat, tako nestrpno je pričakoval prihodnjega dne, ki naj mu prinese nekatero pojasnilo. Vstal je še pred osmo in dal takoj poklicati gostilničarja.

»Ali ne bodo danes usmrtili nekih zločincev?« vpraša Pastrinija.

»Da, eksclenca; toda če me vprašate, da bi vam priskrbel kakšno opazovališče, vam moram z obžalovanjem povedati, da ste se prepozno spomnili.«

»Najbrže sploh ne pojdem gledat; rad bi pa vedel, koliko jih bodo usmrtili, kako jim je ime in na kakšen način se bo usmrtili izvršila.«

»S tem vam bom lahko postregel, eksclenca, ker so mi pravkar prinesli favoletto.«

»Favoletto?«

»Da. To so lesene deščice, kakršne razobesijo na dan pred usmrtiljivo na vseh vogalih; na njih so napisana imena obsojencev, njih zločin in način usmrtilve. Ljudje, ki to bero, se naprošajo, naj molijo, da se bo zločinec skesal. Takoj vam jo prinesem.«

Trenutek nato je imel Franc favoletto v rokah. Na njej je bilo tole napisano:

»Tem potom se daje vsem na znanje, da se bo vršila po razsodbi sodnega dvora v torek, dne 22. februarja, prvi dan karnevala, na Piazza del Popolo usmrtilve Andreja Rondola, krivega umora prečastitega dona Cezarja Torlinija, kanonika pri San-Giovaniju v Lateranu, in Peppina, imenovanega »Rocca Priori«, ker se mu je dokazalo, da je bil pajdaš gnusnega Luigija Vampca in njegovih ljudi. Prvemu bo zdrobljena glava, drugi bo pa obglavljen. Usmiljene duše se naprošajo, da molijo za iskreno kesanje nesrečnih obsojencev.«

To je bilo na las isto, kar je bil Franc prejšnji večer slišal v razvalinah Koloseja. Zato ni bil po vsej priliki Tiberčan nihče drugi kakor Luigi Vampa sam, mož v plašču pa pomorščak Simbad.

Ker je bilo že devet, je Franc hotel iti Alberta buditi, tedaj pa vstopi v njegovo nemajhno začudenje mladi grof že popolnoma oblečen. Karneval mu ni dal več spati.

Kakor naši bralci še vedo, sta hotela mlada moža to dopoldne obiskati grofa Monte-Crista. Njuno stanovanje in grofove sobe je ločil samo hodnik. Gostilničar je šel naprej in pozvonil. Takoj se je prikazal sluga; s spoštljivim priklonom ju je brez besed pozval, naj vstopita.

Krenila sta skozi dve razkošno opremljeni sobi, kakršnih se v Pastrinijevem hotelu nista nadejala, in prišla v eleganten salon. Po tleh je bila razgrnjena turška preproga in nad vse udobni usnjati naslanjači so vabili na svoje mehke sedeže. Po stenah so visele dragocene slike, med njimi pa umetniško izdelano orožje. Okna in vrata so bila pregrnjena z velikimi vezanimi zastori.

»Ekselenci naj izvolita sesti,« se prikloni lakej. »Takoju najavim gospodu.« In že je izginil skozi ena izmed vrat.

»Nu,« se obrne Franc k prijatelju, »kaj praviš?«

»Tako mi duše — pravim, da mora biti najin sosed bankir, ki je spekuliral na padanje španskih papirjev, ali pa kak knez, ki pošuje incognito.«

»Psst! Ravno prihaja.«

Res so se odprla vrata, zastor se je razdelil in prikazal se je lastnik vsega tega bogastva. Albert mu stopi naproti, Franc pa obstane kakor pribit.

Zakaj mož, ki je bil pravkar vstopil, ni bil nihče drugi kakor mož v plašču, neznanec iz Kolo-seja in skrivnostni gostitelj z otoka Monte-Crista...

XII

Usmrtilcev

»Oprostite, gospoda,« reče grof Monte-Cristo, »da sem se dal prehiteti, toda bal sem se, da bi me imela za prevelikega domišljavca, če bi se jaz poprej pri vaju oglašil.«

»Narobe, gospod grof; midva sva vam dolžna zahvalo, ker ste naju rešili iz velike zadrege,« odgovori Albert.

»E, kaj hočeta,« skomigne grof in jima ponudi sedeže. »Pastrini je kriv, da vaju nisem prej rešil, ker mi ni niti črhnil, v kako nevšečnem položaju sta.«

Mladenica sta se priklonila. Franc ni še ulegnil niti besedice reči; ker ni grof z ničimer pokazal, da se ga spomni, ni vedel, ali naj nanese pogovor na nedavno srečanje z njim, ali naj pa pusti dogodkom prosto pot. Sicer je bil še zmeraj prepričan, da je grof ista oseba, ki jo je videl prejšnji večer v loži, ni pa bil več golov, da je ravno njega videl pred dvema dnevi v Kolo-seju. Zato si je rekel, da je boljše, če ne dreza v to stvar; vzlic temu je pa hotel spraviti nekaj več luči v temo, v kateri je taval, in dejal:

»Gospod grof nama je izvolil ponuditi prostor v svojem vozu in pri oknih v Rospolijevi palači; ali nama ne bi hotel povedati, kako naj si najdeva mesta na Piazz del Popolo?«

»Saj res,« odvrne nekam raztreseno grof. »Tam bo menda nekaka usmrtilcev ali nekaj podobnega.«

»Da,« pritrdi Franc, vesel, da je grof sam od sebe prišel tja, kjer ga je hotel imeti.

»Če se ne motim, sem zastran tega svojemu intendantu nekaj naročil; nemara vam tudi tu lahko napravim majhno uslugo.«

Po teh besedah stopi k vratom in pozvoni.

V 24 URAH

barva, pusa in kemico čisti obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zapetnice itd. Pere, suši, munga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

**tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA**

V sobo stopi mož kakih petdesetih let; Francu se je zdel na las podoben tihotapcu, ki ga je na otoku Monte-Cristu vedel v jamo. Toda mož se ga očividno ni spomnil.

»Gospod Bertuccio,« pravi grof, »ali ste dobili kakšno okno na Piazz del Popolo?«

»Da, ekselencia, toda moral sem obljubiti sto...«

»Že prav, gospod Bertuccio, prihranite nam svoje račune; glavno je, da ste okno dobili. Povejte kočijažu naslov in počakajte nas na stopnicah, da nas boste spremili.«

Intendant je pozdravil in hotel oditi.

»Se nekaj,« ga ustavi grof, »bodi tako ljubeznivi in vprašajte Pastrinija, ali je dobil favoletto. Tudi program usmrtilcev naj mi pošlje.«

»Ne bo treba, gospod grof,« se tedaj oglasi Franc in potegne iz žepa zapisnico. »Jaz sem favoletto že videl in sem si jo prepisal.«

»Potem lahko greste, gospod Bertuccio. Poskrbite samo še to, da nas pokličejo, kadar bo zajtrk pripravljen. Saj mi bosta gospoda,« s temi besedami se obrne k našima prijateljema, »izkazala čast in bosta z menoj zajtrkovala?«

»To bi pomenilo izrabljanje vaše dobrote,« meni Albert.

»Narobe, še utregla mi bosta; mogoče bosta kdaj imela priliko, da se mi v Parizu oddolžita.«

Nato vzame v roke Francovo zapisnico in začne malomarno brati nam že znani razglas o usmrtilci obeh obsojencev. »Da,« reče, ko je bil z branjem pri kraju, »prvotno je bilo res tako določeno, včeraj so pa program nekoliko izpremenili.«

»Ni mogoče!« vzklikne Franc.

»Da, snoči sem bil na večerji pri kardinalu Rospigliosiju, in tam so nekaj govorili, da bodo enemu izmed obeh zločincev usmrtilcev odgodili.«

»Andreju Rondolu?« vpraša Franc.

»Ne, drugemu,« odgovori malomarno grof in pogleda v zapisnico, kakor da se ne more spomniti imena, »da, Peppinu. Škoda, tako ne boste videli obglavljenja. Sicer vam pa še ostane mazzolata, zanimiv način usmrtilcev, kjer človeku glavo zdrobe. Nu, zastran obglavljenja vam ni treba biti žal,« meni grof zaničljivo, »saj Evropeci še pojma nimajo o usmrčanju ljudi.«

»Človek bi skoraj dejal,« se zasmije Franc, »da je gospod grof pri raznih narodih proučeval načine usmrčanja.«

»Res jih je malo, ki jih še ne bi bil videl,« odgovori mrzlo grof.

»Pa vam je bilo v zabavo gledati te strašne prizore?«

»Prvič se mi je upiralo, potem sem postal ravnodušen in naposled je ostala le še radovednost.«

»Radovednost? Ta beseda je strašna!«

»Zakaj? V življenju je le ena resna stvar, ki nas vse objame: smrt. Ali ni zato mikavno dognati, na koliko različnih načinov se lahko duša loči od telesa, in kako v raznih deželah ljudje različnega značaja in temperamenta prestopijo ta usodni prag? Kar se mene tiče, vam lahko povem: čim več ljudi kdo vidi umirati, tem lažja bo tudi njemu smrt; po mojem je smrt nemara kazni, nikakor pa ne pokora.«

»Ne razumem vas prav,« odvrne v zadregi Franc.

»Dovolite,« reč grof in obraz mu zalije žolč. »Če bi vam kdo z nezasišanimi mukami in med neskončnim trpinčenjem umoril očeta, mater ali zaročenko, skratka eno tistih bitij, ki vam ostane večno krvaveča rana v srcu, če so vam jih iztrgali iz njega — ali bi se vam potem zadoščenje, ki vam ga morejo dati človeške postave, zdelo zadostno? Ali vam bo dovolj, če bo tisti, ki ste bili zaradi njega leta in leta razpeti na križ, prestal svojo kazni v nekaj sekundah telesnega trpljenja?«

»O, vem,« odgovori Franc, »človeška pravica šepa; drugega ne zna kakor zahtevati kri za kri.«

»Pa pustimo, da človeška družba maščuje smrt s smrtjo. Toda ali ni na tisoče bolečin, ki posamezniku razmesarijo dušo in telo, ne da bi se svet za to sploh zmenil in ne da bi dal nesrečnežu možnost osvete, ki smo pravkar o njej govorili? Ali ni nič koliko zločinov, za katere bi bilo nabođenje na kol, kakor delajo Turki, ali pa ruvanje živcev drugega za drugim, kakor beremo o Irokezih, še premila kazni, pa se človeška družba zanje niti ne zme-ni? ... Povejte, ali ne poznate takih zločinov?«

»Pač,« prikloni Franc. »Zato je pa dovoljen dvoboj, da se kaznujejo.«

»Ha, dvoboj!« vzklikne grof. »Bogme, res lep način maščevanja! Vam lopov zvodi dekle, ukrade ženo ali oskruni hčer in vam zastrupi vse življenje — pa mu zasadi meč v srce ali požene kroglo v glavo, in mislite, da ste se maščevali? Ha, ha! Ne glede na to, da dostikrat on zmaga v dvoboju, in potem je pred svetom opran in si je tako rekoč še od Boga dosegel odpuščanje! Ne, ne, če bi se moral jaz nad kom maščevati, se na tak način ne bi!«

»Po tem takem odklanjate dvoboj in se ne bi hoteli biti?« vpraša Albert, začuden nad grofovimi nazori.

»O, pač!« odgovori grof. »Da se razumemo! Zaradi kakšne podlosti, zaradi žalitve, zaradi zasušnice ali pa, če bi me kdo obdolžil laži, bi se vselej dvobojeval, tem hladnokrvnejše, ker bi bil spričo svoje izurjenosti vselej go-tov zmage. Toda za skelečo, nikoli ne pojenjajočo duševno bolečino bi se skušal maščevati nad tistim, ki mi jo je prizadejal, z enakim trpljenjem. Oko za oko, zob za zob, kakor pravijo orientalci, naši učitelji v vseh rečeh, izvoljenci stvarstva, ki so si znali

napraviti življenje iz sanj in raj iz resničnosti. — Toda oprostite, gospoda, ali se vama ne zdi, da je naš pogovor nekam nenavaden za karneval? Pojdimo rajši zajtrkovat, zakaj pravkar vidim, da nas prihajajo klicat.«

Res je takrat odprl lakej vrata in sporočil, da je pogrnjeno.

Vsi trije so vstali in stopili v obednico. Zajtrk je bil sestavljen iz vseh mogočih dobrot in serviran z izbranim okusom. Franc je skušal razbrati z Albertovega obraza, kakšen vtis so nanj napravile grofove besede. Toda opazil ni ničesar posebnega; mla-di mož je jedel z velikim tekom in je bil ves zatopljen v ta oprav-vek. Kar se gostitelja tiče, je imel Franc vtis, da je nekam čudno pozorno opazoval Alberta. Jediti se skoraj ni doteknil; zdelo se je skoraj, kakor da ju gosti le iz vlnudnosti in čaka njunega odhoda, da si bo potem dal prinesiti kakšno posebno jed. To razmišljanje je Francu nehoti spomnilo groze, ki je grof z njo navdal grofico G., in njene pripombe, da se ji zdi ta mož pravcati vampir.

Ko je bilo zajtrka konec, je Franc pogledal na uro.

»Kam se vam tako mudi?« ga vpraša grof.

»Oprostite nama, gospod grof,« odvrne Franc, »toda opravili morava še celo vrsto potov. Tako na primer sva še zmeraj brez kostumov.«

»To naj vaju ne skrbi! Na Piazz del Popolo sem si najel sobo; izvolita samo povedati, kakšnih kostumov si želita, da jih dam tja prenesti. Tako se bomo lahko skupaj maskirali.«

»Po usmrtilci?« vzklikne Franc.

»Kakor vam je ljubše: po usmrtilci, pred njo ali pa med usmrčanjem.«

»Spričo morišča?«

»Morišče spada vendar k našnjemu slavlju!«

»Nu, pa pojdimo, ko že hočete!« pristane Franc. »Želel bi samo, če se da tako napraviti, priiti na Piazzo del Popolo čez promenado.«

»Dobro, pa čez promenado! Voz pošljemo naprej in naročimo kočijažu, naj nas počaka na trgu. Tudi meni bo boljše ustrezno, če krenemo čez promenado, ker se bom imel priliko prepričati, ali so izpolnili moja naročila.«

Tisti trenutek odpre lakej vrata in javi: »Ekselencia, neki mož v spokorniški obleki bi rad z vami govoril.«

»Res, zdaj se spomnim,« vzklikne grof. »Izvolita se, gospoda, vrniti v salon, tam bosta dobila na mizi havanske smotke; jaz bom takoj pri vama.«

Mlada moža sta vstala in odšla v salon, grof je pa izginil pri drugih vratih.

»Nu,« se obrne Franc k Albertu, »kaj rečeš o grofu Monte-Cristu?«

»Kaj rečem?« ponovi Albert, očividno presenečen nad vprašanjem. »Mislim, da je zelo prijeten človek, ki zna imenitno sprejemati goste. Vidi se mu, da je dosti sveta videl, dosti razmišljal in se dosti naučil. Vrh tega,« doda in puhne z vidno slastjo oblak dima proti stropu, »vrhu tega ima izvrstne smotke.«

»Burja«, film mlade generacije

Najnovejši film velikega in slavnega režiserja Cecila B. de Mille »Burja«, zasluži po vsej pravici naziv: film mlade generacije. De Mille je to pot iskal novih poti filmskega ustvarjanja. Ustvaril je veliko in originalno delo, ki se ne razlikuje samo od vseh dozdajšnjih filmov tega

Tudi v »Burji« sodeluje 5000 mladencev, toda ta film ni verskega značaja. »Burja« je živa slika sodobne mladine; pokaže nam njeno borbo za nove ideje, za poštenje in pravico. Ti ameriški mladeniči se neustrašno in uspešno bore z zloglasnimi gangstri nekega ameriškega mesta, ki je popolnoma v oblasti teh nevarnih zločincev.

Tudi ta film je režiral Cecil B. de Mille za Paramount. Ker je s svojimi režiserskimi zmognostmi dosegel toliko uspeha že s filmom »V znamenju križca« in zdaj še z »Burjo«, mu

je Paramount poveril vprizoritev novega velefilma »Konec sveta«.

Pri filmanju »Burje« je režiser tvegala zanimiv poskus, ki ga v zgodovinski kinematografiji doslej še ne poznamo. Nekateri glavne vloge je poveril sinovom svoje čase zlasti v dobi nemega filma slavnih filmskih »zvezd«. Videli bomo sinova Carlyla Blackwella in Bryanta Washburna, ki smo jima imena že skoro pozabili, odkar gledamo in poslušamo zvočne filme. Tudi sin edinec Ericha von Stroheima igra in še več drugih mladencev, ki so jim očetje nekoč bili slavni. Edino vodja študentov vseučilišča, mladi Richard Cromwell, ki nas bo navdušil s svojo dovršeno igro, ni »po očetu obremenjen«.

Meščanska kuhinja

Obedi in večerje za ves teden

Sobota

Zdrobovi žličniki v juhi, govedina z dušenim korenjem, češke dalke. Za večerjo rižovo meso s parmezanom.

Nedelja

Ragu-juha, sočna pečenka s špageti, kompot in mandljeve rezine. Za večerjo omelete z gnatjo.

Ponedeljek

Pražen grah na juhi, govedina s čebulno omako in praženim krompirjem, zdrobov narastek s sadno polivko. Za večerjo ocvrt brizelj s slanim krompirjem in solato.

Torek

Kruhova juha, zrezek z gobami in rižem, jabolčna kaša. Za večerjo meso s hrenom in krompirjevo kašo.

Sreda

Pljučni zavitek v juhi, govedina z dušeno solato, cmoki s češpljevo marmelado. Za večerjo tirolski cmoki s kislim zeljem.

Četrtek

Kumnova juha, seseklani kolački s slanim krompirjem in zeljnato so-

lato, kompot. Za večerjo mlada svinjina.

Petek

Grahova juha, pečen krap z mešano solato, ocvrte miške. Za večerjo rezanci z zeljem.

Sočna pečenka. V ponev naložiš drobno narezane slaninice, dodaš nekaj masti, debelo narezanega korenja, peteršilja (korenike) in čebule, na to pa položiš dobro očiščen kos pljučne pečenke, soli, 3 do 4 klinčke, malo imbra in naliješ čez vse toliko novega vina, malo kisa in vode, da je ponev do tri četrtine napolnjena.

Ponev dobro pokriješ in meso dušiš, dokler se dodobra ne omeheča,

BUFET PRI IVANU

Aleksandrova c. 5 (dvorišče)
priporoča izbrana vina in
dobro meščansko kuhinjo.
Lepa posebna soba za se-
stanke.

Se priporoča
IVAN ŠENICA

Gospodinje!

Suha drva in lep pre-
mog dobite pri

I. POGAČNIK

trgovina s kurivom
Bohoričeva ul. 5 Tel. 20-59

vendar ga moraš med dušenjem večkrat obrniti. Ko je meso mehko, ga vzameš iz ponve, ostali sok pa dušiš s korenjem in dišavami tako dolgo, dokler lepo ne porjavi. Potem dodaš soku 1 do 2 žlici moke in dušiš še tako dolgo, da tudi moka porjavi, priliješ še nekoliko novega vina in juhe in še enkrat prekuhaš. To omako pasiraš na pljučno pečenko in vse še enkrat prevreš.

Mandljeve rezine. Iz 14 dkg sirovega masla, ki ga zmešaš z 21 dkg fine moke, 12 dkg olupljenih in naseklanih mandljev, limonove lupine, 12 dkg stolčnega sladkorja in 2 rumenjakov napraviš testo, ki mu med gnetenjem pritresaš za kavno žličko pecilnega praška.

Približno tri četrtine testa zvaljaš in ga položiš na dobro z maslom namazano in pomokano pločevinasto ploščo za peko. Povrh pomažeš testo z marelično marmelado, ki jo že prej

Adria prašek je boljši

dobro premešaš. Ostalo testo zgneti v enakomerne svaljke, ki jih položiš kakor mrežo čez testo, ki je na plošči. To mrežo namažeš s stepenim rumenjkom in potreseš prav na redko s seseklanimi mandlji. Celo pogačo pečeš v precej vroči pečnici. Ohlajeno pogačo zrežeš na štirioglate koščke in jih potreseš pred serviranjem z vaniljevim sladkorjem.

Poravnajte naročnino!

Volna in jersey

Ceprav smo po koledarju še v trdi zimi, vendar se že pričakuje oziramo po pomladanskih oblekah.

Temnih oblek smo se že naveličali; hočemo svetlejših in lažjih tkanin. Najpriladnejše so lahke volnene tkanine, jersey in krep. Prav vseeno je pa, ali je blago črtasto, vzorčasto ali pa drobno kockasto. Vse je v modi.

Levi trije liki nam kažejo »deljenec« pomladanske kostume, ki so dovolj topli, da nas ne bo zeblo, čeprav bi se utegnil termometer splasiti »navzdok«. Takrat pač oblečemo pod jopice tople pletene jupre. Za toplejše dni bo dovolj svilnata bluza, ali pa bluza iz lahkega volnenega tkiva.

Levi kostum je iz žlebcatega jerseyja bež-barve. Jopič je urezan v popolnoma novem kroju, rokavi so »trčetrtinski«. Pod jopičem je svetlo modra svilnata pletena bluza s pletenim plisejem in rjavim obrobkom okoli vratu. Sredinska obleka je iz jersey-krepa prav prikupne oblike; našiti kožuhočinasti okraski ji dajo družaben značaj. Na desni je sportni kostum. Jopica je iz temno modrega jerseyja, krilo pa iz belo in modro črtatega flanelastega trikoja.

Tri obleke, prav mladostno krojene, vidimo na desni sliki. Pri levi obleki je blago položeno zdaj počez, zdaj vodoravno. Ozadje je belo, dočim so črte črne. Vstavek na prsih poživi obleko in ji da mladostni videz. Srednja obleka, izdelana iz gladkega volnenega blaga, je modra ka-

kor črnilo (nova modna barva). Okrašena je z okusno temnejšo baršunasto pentljo. Rokavi so nad komolci močno nabrani in prevezani nad komolecem z ozkim baršunastim trakom, zategadelj da se dolga ozka zapestnica bolj uveljavi. Zelo prikupna je pa desna obleka. Blago je vol-

нено, modro in belo kockasto, vendar se da s pridom položiti počez, pa je videti tudi debeluškasta dama v taki obleki prav vitka. Temno modri trak je vdele, tik pod ramami pa spušen v ohlapno zanko, kar obleko poživi in ji da svojevrsten videz.

HUMOR

Matematika

»Na 500 metrov dolgi cesti vozita dva motociklista drug proti drugemu. Prvi vozi s hitrostjo 100 km, drugi s 120 km na uro. Kje se bosta srečala?«
»V bolnici, gospod profesor!«

Otroška

Malo Hildo vsi dražijo, ker ima rdeče lase. Zadnjič se prijoka k mami:
»Oh, mamica, ti moji strašni lasje!«
»Nikar tako ne govori, otrok!« jo pokara mama. »Saj je tudi tvoje lase ljubi Bog napravil!«
Hilda je že skoraj potolažena. Ogorčeno zacepeta z nožicama:
»Kaj ne, mama, pri njem ne bomo dali ničesar več delati?!«

Profesorska

»Včeraj sem srečal kolego Močnika — pomisli, pa me ni pozdravil!«
»Ni mogoče, da bi bil Močnik! Saj je že teden dni v Mariboru!«
»Res? A zato bi me bil vseeno lahko pozdravil!«

Vzrok za ločitev

Zena nekega češkega industrijca je šla k odvetniku in mu rekla, da se bo ločila od svojega moža.
»Ali imate tihoten vzrok?« jo vpraša advokat.
»Imam ga. Na desni roki svojega moža sem včeraj videla velik briljantni prstan.«
»Oprostite,« se začudi odvetnik, »to vendar ne more biti vzrok za ločitev!«
»Pač. Desna roka mojega moža je namreč njegova tipkarica.«

Dober odgovor

»Oprostite, gospodična, zdi se mi, da sva se zadnjič peljala v istem vagonu v Celje.«
»Že mogoče; za nepomembne obraze nimam spomina.«
»O, jaz ga pa imam, gospodična!«

Tri židovske

Odvetnik brzojavi svojemu židovskemu klientu: »Pravična stvar je zmagala.«
Pol ure nato dobi brzojavni odgovor:
»Vložite priziv!«

»Včeraj je malo manjkalo, da nisem utonil,« pripoveduje Moric svojemu prijatelju. In potem mu na dolgo in široko razlaga, kje je to bilo, v kakšnih okoliščinah se je zgodilo, koliko ljudi ga je gledalo itd.
»Pa te ni nobeden skušal rešiti?« ga vpraša prijatelj.
»Sodrga — naj jo hudič vzame!« zagodrnja Moric. »Kos mila so mi vrgli v vodo!«

Dva žida srečata na cesti lepotic. Ko pride mimo, pljune eden izmed njiju zaničljivo na tla.
»Zakaj se pa zgražaš? Ali ti mar ni všeč?« se začudi drugi.
»Nisem zaradi nje pljunil — spomnil sem se svoje žene!« odgovori prvi.

Kozarec vode

Markus Herz je bil od leta 1774. do 1808. eden izmed najbolj priljubljenih berlinskih zdravnikov. K nje-mu je zahajal neki hipohonder, ki ga je dan za dnem nadlegoval in hotel imeti zmerom nove recepte. Da

se ga odkriža, mu je Herz svetoval, naj pije zjutraj namestu kave čokolado, toda pred čokolado in po njej mora na vsak način popiti po en kozarec mrzle vode.

Nekega dne ga pa dá hipohonder nujno poklicati. Herz ga najde strašno razburjenega.

»Kaj se je pa zgodilo?« ga vpraša.
»Pomislite!« odgovori skoraj joka-je dozdevni bolnik. »Pozabil sem dati pred čokolado popiti kozarec vode!«

Herz je resno zmajal z glavo, nato je pa odločno svetoval:

»Dajte se pri priči klistirati z mrzlo vodo, potem bo čokolada tam, kjer mora biti: v sredi.«

V jezik se je vgriznil

»Ali še zmerom hodiš z ono malo plavalasko, ki si bil prej vsak dan z njo na promenadi?«

»Ne.«
»Prav imaš, saj ni zate. A propos — ali veš nemara njen naslov?«
»Seveda ga vem — saj je moja žena!«

Pisalni stroji naj piše sam!

To je prav tako šefova želja kakor tudi strojepiščeva.
Toda stroja take popolnosti ne bo nikdar. Najbolj pa se tej dovršenosti približuje

WOODSTOCK,

ki je višek tehnike. Izumitelji — ameriški inženjerji — smejo biti ponosni na svoj izdelek.
Woodstock ima poln in lahek udarec, pisava je čista in dovršena.
Kdor Woodstock vidi — mu je naklonjen, kdor Woodstock preizkusi, spozna, da je to najboljši stroj, a kdor le nekaj časa na njem dela — se ne more nikdar več ločiti od njega. Ta stroj je v Ameriki zaslovel radi svoje priročnosti in koristnih naprav in je zadnji dve leti najbolj zahtevana znamka.

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:
TIPKA, družba z o. z.
trgovina s pisalnimi stroji in pisarniškimi potrebščinami
Ljubljana
Miklošičeva cesta 18. — Tel. 29-70.

Če še ne veš

Svilnate nogavice izpiraj po pranju v okisani vodi. Barva postane jasnejša in vsa milnica se izpere.

Zarjavelo likalnik očistimo in zgladimo takole: Likalnik segrejemo in naložimo s parafinom. Na to potresemo fino drobno sol. Za podlago vzamemo več časniškega papirja in likamo po njem sem in tja. Čim se zgornja pola časnika umaže, jo snamemo in likamo po drugi. To je treba ponavljati, dokler ne izgine vsa rja. Na časniškem papirju ne sme ostati noben rumen madež.

Vabimo Vas k nakupu v najcenejši oblačilnici

A. Presker

Sv. Petra cesta 14

Nove knjige

Prejeli smo:

Narodne pesmi z napevi. Nabral in uredil za štiri enake glasove Janko Zirovnik. Druga, preurejena izdaja v dveh zvezkih. — I. zvezek. — Natisnila in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani 1933. Pred več nego 50 leti je takrat mladi, za vse lepo in dobro navdušeni, vsestransko delavni učitelj Janko Zirovnik na pobudo glasbenega učitelja skladatelja Antona Nedveda zbral narodne pesmi, ki so v kratkih presledkih izšle v 4 zvezkih žepne oblike. Znani Zirovnikov pevski zbor v St. Vidu nad Ljubljano je pridno in vztrajno gojil narodno pesem in z njo žel velike uspehe. Zirovnikove zbirke narodnih pesmi že nekaj let ni več dobiti na knjižnem trgu. Na pogosto povpraševanje po njej je Učiteljska tiskarna v Ljubljani založila drugo, pomnoženo in preurejeno izdajo v dveh zvezkih male osmerke. Prvi zvezek je ravnokar že dni izšel. V njem je 123 narodnih napevov na 183 straneh. Vse pesmi so sestavljene za štiri

La ples in družbo

49.-

Vrsta 9315-23
Lahki čevlji iz satena ali baržuna. Isti iz svilene atlaste v vseh barvah Din. 69.-.

69.-

Vrsta 5705-21
V teh elegantnih atlasnih čevljih boste imeli največje zadovoljstvo na plesu.

Atina

ri moške glasove v prosti, enostavni harmonizaciji brez vseh modernih primesi in izumetničenj tako, kakor jih poje naš preprosti narod, kakor jih poje naš fantje v poletnih večerih na vasi, pri ženitovanjih, gostijah ali k naboru gredé. Cena kartoniranemu I. zvezku je 50 Din, v polplatno vezanemu 56 Din.

Trajno ondulacijo

po najnovejši dunajski metodi izvršuje damski frizerski salon

Stane Rakar, Ljubljana
Prešernova ulica 9 (vis-à-vis Kreditnega zavoda)

Za vsake lase garantiran uspeh in je vsaka najmanjša poškodba las kakor kože popolnoma izključena

Posetite nas in prepričali se boste!

ZA VSAKO DAMO

kvalitetna polepšavajoča sredstva

PORENAL KREMA

suha za podnevi in mastna za ponoči, stalno polepšavata in pomlajata

PORENAL MILO
blago dišeče milo za nego obraza in rok

PORENAL PUDER
fin, popolnoma neškodljiv, diskreten parfimiran, 12 barv

POREMILK
biološko mleko za čiščenje obraza in odstranjevanje velikih znojnih

KAMPHORMILK
kafrov eliksir, ki takoj odstrani mozoljčke in ogrce

PASTA MAJALIS
dovršeno umije in neguje občutljivo kožo, ki ne prenese mila

MILCH KREMA
odstrani hitro in stalno solane pege in madeže s obraza

18°

12°

24°

32°

30°

15°

15°

JE FAIS BLANC

krema iz limonovega soka, ki neguje in polepša roke

LANOLIN KREMA
za masažo in pomlajevanje telesa, ker naredi kožo elastično

ORO BARVA ZA LASE
v vseh nijansah, dovršeno in trajno barva las

VODA IZ KOPRIV
staro in preizkušeno domače sredstvo proti izpadanju las in vrhulja

FLORIA ROUGE
najfinije francosko rdečilo za obraz v 12 krasnih nijansah

ROUGE ZA USTNICE
Bonbon Rose v 4 barvah
Rouge De la Vie v 4 barvah

EAU DE LAHORE
Eliksir za masažo in krepitev ženskih prsi

10°

12°

30°

30°

14°

8°

15°

40°

DOBI SE POVSOD

Glavno skladišče:

NOBILIOR parfumerija, ZAGREB.
Ilica 34 — Jelačičev trg 15